

OPPILAITOSNUORISOTYÖNTEKIJÄ TUKENA KOULUN ARJESSA

kirjallisuuskatsaus

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Sosionomi (AMK)

kevät 2024

Sunná Nuorgam

Sosionomi (AMK)

Tekijä Sunná Nuorgam

Työn nimi Oppilaitosnuorisotyöntekijä tukena koulun arjessa, kirjallisuuskatsaus

Ohjaaja Mari Unkuri

Tiivistelmä

Vuosi 2024

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvaa ja roolia moniammatillisessa työyhteisössä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva on alakoulussa, yläkoulussa tai toisella asteella ja löytyykö työnkuvista yhtäläisyyksiä. Tutkimuskysymyksinä olivat: millainen on oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva ja mitä lisäarvoa oppilaitosnuorisotyöntekijä tuo koulun moniammatilliseen työyhteisöön.

Opinnäytetyön aineistoksi etsittiin toisia opinnäytetöitä valituilla hakusanoilla, ja karsintaprosessin jälkeen analysoitavaksi jäi kuusi aineistoa. Valitut aineistot olivat ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä, joista sai vastauksen tutkimuskysymyksiin. Aineistoista yksi käsitteli pelkästään alakoulua, kaksi käsitteli sekä ala- että yläkoulua, yksi pelkästään yläkoulua, yksi ammatillista oppilaitosta ja yksi lukiota. Tutkimusmenetelmänä käytettiin narratiivista kirjallisuuskatsausta, joka analysoitiin aineistolähtöisellä sisältöanalyysillä.

Tuloksina selvisi, että kouluasteella ei ollut merkitystä oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvaan. Työnkuva ja oppilaitosnuorisotyöntekijän paikka työyhteisössä oli kaikilla asteilla epäselvä. Yhteistä kaikilla asteilla oli se, että oppilaitosnuorisotyöntekijän tarjoama matalan kynnyksen tuki oli tärkeää. Myös se seikka, että oppilaitosnuorisotyöntekijä on turvallinen ja kiireetön aikuinen, nousi esille koko aineistossa. Ammattioppilaitoksessa korostui yhteistyö opettajien kanssa ja alakoulussa perheiden kanssa. Jotta oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva selkeytyy, tarvitaan työnkuvasta ja vaikuttavuudesta akateemista tutkimusta, sekä virallinen ammattinimike, jolle on selkeät kriteerit.

Avainsanat Kirjallisuuskatsaus, moniammatillinen yhteistyö, oppilaitosnuorisotyö, työnkuva

Sivut 21 sivua ja liitteitä 1 sivu

Degree Program in Social Services

Author Sunná Nuorgam

Subject A school coach supporting the school community, a literature review

Supervisor Mari Unkuri

Abstract

Year 2024

The purpose of this thesis was to describe the role and responsibilities of a youth worker in an educational institution within a multidisciplinary work environment. The aim was to explore the job description of a youth worker in primary schools, lower secondary schools or vocational education and general upper secondary schools and identify any common aspects of these roles. The research questions addressed were: What does the job description of a youth worker entail? And what additional value does a youth worker bring to the school's multidisciplinary team?

To answer these questions, six theses were selected and analyzed. These theses were from various universities of applied sciences and covered different educational levels. One thesis focused solely on primary schools, two covered both primary and lower secondary schools, one exclusively addressed lower secondary schools, one focused on vocational education, and another centered on general upper secondary schools. The research method was a narrative literature review, which was further analyzed using content analysis.

The findings revealed that the educational level did not significantly impact the job description of a youth worker. Across all levels, the role and position of a youth worker within the school community remained unclear. However, a common thread emerged: the importance of providing accessible support for students. Additionally, the notion that a youth worker serves as a safe adult and a person who has time to listen, was consistently highlighted throughout the analyzed material. In vocational education, collaboration with teachers was emphasized, while in primary schools, engagement with families played an important role. To clarify the job description of a youth worker, further academic research and an official professional title with specific criteria are needed.

Keywords Literature review, multidisciplinary collaboration, youth work, job description

Pages 21 pages and appendices 1 page

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön lähtökohdat.....	2
2.1	Työn tausta	2
2.2	Työn tavoite ja tarkoitus	3
3	Teoreettinen viitekehys	3
3.1	Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö	3
3.2	Sosiaalipedagogiikka kouluissa.....	6
3.3	Koulun moniammatillinen yhteistyö	6
3.4	Aiemmat tutkimukset.....	8
4	Tutkimuksen toteutus	9
4.1	Narratiivinen kirjallisuuskatsaus	9
4.2	Aineistonhankinta.....	10
4.3	Aineiston analyysi	11
4.4	Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys.....	11
5	Tutkimustulokset.....	12
5.1	Oppilaitosnuorisotyöntekijän toimenkuva moniammatillisessa työyhteisössä	15
5.2	Tulosten yhteenveto.....	17
6	Pohdinta.....	18
	Lähteet	20

Kuva ja taulukot

Kuva 1. Missä kouluissa tai oppilaitoksissa kunnan nuorisotoimi tekee nuorisotyötä? (Kyselyaineisto). (Kivijärvi ym., 2021, ss. 54–55)	5
Taulukko 1. Työmuodot nuorisotyössä (Kiilakoski, 2015, s. 3)	4
Taulukko 2. Aineistojen sisäänotto- ja poissulkukriteerit.....	10
Taulukko 3. Tutkimukseen valittu aineisto	12

Liitteet

Liite 1. Aineistohallintasuunnitelma	
--------------------------------------	--

1 Johdanto

Ei haluta lähteä siihen, että se yhteistyö ois pelkästään tämmöstä ongelmalähtöstä ja kohdennettua, vaan että se nimenomaan ois kaikille, ja ois enemmänkin sieltä yhteisöllisyyden näkökulmasta. (Nuorisotyöntekijä) (Kiilakoski, 2014, s. 88)

Tämä opinnäytetyö on kuvaileva kirjallisuuskatsaus, joka tutkii oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva osana koulujen ja oppilaitosten moniammatillista työyhteisöä. Päädyin kyseiseen aiheeseen, koska opintojeni aikana ole kokeillut työskennellä hyvin monien eri asiakasryhmien kanssa. Ensimmäisenä vuonna harjoitteluni kohdistuivat varhaiskasvatukseen. Sen jälkeen työskentelin hetken vammaisten nuorten asumisyksikössä ohjaajana ja nyt tällä hetkellä olen turvapaikanhakijalasten ja -nuorten ryhmäkodissa ohjaajana. Näiden erityisryhmien kanssa työskennellessäni olen törmännyt valtaväestön suunnalta tuleviin ennakkoluuloihin ja asenteisiin. Siitä syystä kiinnostuin selvittämään, mitä sellaisia nuorisotyön muotoja Suomessa on, joissa pääsee työskentelemään kaikkien nuorten kanssa ja ehkä samalla vaikuttamaan nuorten asenteisiin.

Selvitellessäni mahdollista opinnäytetyön aihetta totesin melko pian, että jos haluaa lähestyä nuorten ikäluokkaa kokonaisuudessaan, on koulunuorisotyö se, jossa pystyy parhaiten vaikuttamaan kaikkien nuorten kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Nuorisotiloilla eivät käy läheskään kaikki nuoret ja siksi minua kiinnosti selvittää, mitä koulunuorisotyöntekijät tekevät. Millainen rooli heillä koulussa on?

2 Opinnäytetyön lähtökohdat

Aloittaessani sosionomiopinnot olin aika varma, että tiedän mihin töihin lopulta päädyn valmistuttuani. Tiesin jo alkuun etten halua työskennellä lasten, aikuisten tai vanhusten parissa, ja koin nuorisotyön olevan ainoa vaihtoehto. Tutustuessani nuorisotyöhön sekä vammaisten nuorten että maahanmuuttajanuorten parissa, totesin, että nuorisotyön kentällä on tärkeää kohdata nuoret mahdollisimman aikaisin, jo ennen kuin tulee suurempia ongelmia. Koen, että juuri oppilaitosnuorisotyö on sellaista ennaltaehkäisevää työtä, joka edesauttaa nuorison hyvinvointia ja vähentää syrjäytymistä.

2.1 Työn tausta

Koulu- tai oppilaitosnuorisotyötä on tutkittu melko vähän ja siksi päädyin tekemään aiheesta kirjallisuuskatsauksen. Löytämistäni aiemmista opinnäytetöistä suuri osa keskittyi yhteen oppilaitokseen tai yhden kunnan oppilaitoksiin. Tässä kirjallisuuskatsauksessa on käytetty termiä oppilaitosnuorisotyö, sillä kirjallisuuskatsaus käsittelee oppilaitoksia alakoulusta toiselle asteelle useammassa kunnassa. Lähteisiin ja tutkimuksiin viitattaessa käytettiin kuitenkin sitä käsitettä, mitä lähteessä tai tutkimuksessa oli käytetty.

Kouluterveyskyselyn 2023 mukaan lapsia kuormittavat monet eri tekijät. Suuri osa lapsista ja nuorista voi hyvin, mutta osan hyvinvointia kuormittavat erilaiset tekijät, kuten sairastelu, ahdistuneisuus, kiusaaminen, tai sosiaalisten tilanteiden pelko. Jotta tilanne voidaan korjata, se vaatii toimia sekä kouluyhteisöltä että opiskeluhoitopalveluilta. Jenni Helenius Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta (THL) toteaa:

Kouluyhyvinvointia vahvistava toimintakulttuuri ei synny itsestään. Se edellyttää selkeitä käytäntöjä, kuinka lasta tai nuorta tuetaan vaikeissa tilanteissa, ja se edellyttää oppilaan kuuntelemista hänet aidosti kohdaten.

Hyvinvoinnin haasteiden tiedetään lisääntyneen, mutta kouluterveyskysely näyttää, että asiointi opiskeluhoitopalveluissa ei ole lisääntynyt samoissa määrin. Vaikuttaa siltä, että opiskeluhoitopalvelut eivät yksistään pysty vastaamaan tähän lisääntyvään tuen tarpeeseen. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, n.d.)

Perusopetuslaki muuttui elokuussa 2023 niin, että opetuksen järjestäjän täytyy puuttua oppilaan poissaoloihin ja ennaltaehkäistä niitä suunnitelmallisesti. Tämä lakimuutos liittyy

viime hallituskauden Sitouttava koulu yhteistyö -hankkeeseen, jonka tavoitteena oli poissaolojen ehkäisy ja positiivinen koulukulttuuri, joka lisää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia. Useat kunnat ovat tästä syystä palkanneet kouluvalmentajia ja koulukoutseja. Valmentajan työnkuva kuitenkin vaihtelee Suomessa kunnittain ja jopa kouluittain sen mukaan, mikä on tarpeen. Lisäksi kouluvalmentajien taustat vaihtelevat. He voivat olla koulutukseltaan nuorisohjaajia, yhteisöpedagogeja, sosionomeja, tai jopa psykiatrisia sairaanhoitajia. (Mäenpää, 2023) Koska työtä tehdään näin erilaisilla koulutustaustoilla, koin itse sen tärkeäksi, että selvitän, millainen työnkuva on nimenomaan sosionomitaustaisilla oppilaitosnuorisotyöntekijöillä.

2.2 Työn tavoite ja tarkoitus

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvaa ja roolia moniammatillisessa työyhteisössä. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, millainen oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva on alakoulussa, yläkoulussa tai toisella asteella ja löytyykö työnkuvista yhtäläisyyksiä.

Kokopäiväisesti koulussa työskentelevien nuorisotyöntekijöiden työskentelyssä ollaan vielä alkumetreillä ja kehittäminen on aluillaan. Vielä ei ole selkeästi löytynyt sitä nuorisotyöllistä tarvetta/merkitystä, joka erottuisi siitä lisääiкуistentarpeesta, joka tuntuu olevan kova kaikissa kouluissa. (Kivijärvi ym., 2021, s. 61)

3 Teoreettinen viitekehys

Tässä opinnäytetyössä keskityttiin kuvaamaan koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä ja oppilaitoksissa työskentelevien nuorisotyöntekijöiden työnkuvaa. Tutkimuksen lähtökohtana ja teoreettisena viitekehystenä oli kolme eri osa-aluetta. Käsitteet, joita avattiin ja joihin tutkimus nojasi, ovat koulu- ja oppilaitosnuorisotyö, sosiaalipedagogiikka, sekä koulun moniammatillinen yhteistyö.

3.1 Koulu- ja oppilaitosnuorisotyö

Tomi Kiilakosken mukaan vielä vuonna 2014 nuorisotyö oli kouluissa uusi toimija. Koulu ei ollut välttämättä valmis ottamaan vastaan nuorisotyön kaltaista toimijaa, joka poikkeaa siitä, miten koulussa oli totuttu toimimaan. Siksi nuorisotyön tuleminen kouluun oli tervetullutta, se

oli jotakin sellaista, mitä koulussa ei vielä ollut. Kiilakoski (2014) kertoo myös, että nuorisotyö ei välttämättä löydä paikkaansa koulussa heti, vaan sen on opittava toimimaan eri toimijoiden kanssa. Opettajien ja nuorisotyöntekijöiden näkökulmat ja ajatukset toiminnan suunnasta saattavat olla hyvinkin erilaisia. (Kiilakoski, 2014, s. 86)

Nuorisotyö sisältää monia erilaisia työmuotoja. Kiilakoski on yhdessä Kokkolan nuorisopalveluiden kanssa laatinut nuorisotyön opetussuunnitelman vuonna 2011 alkaneessa tutkimus- ja kehittämishankkeessa. Hankkeessa laadittu nuorisotyön opetussuunnitelma korostaa nuorisotyön olevan kasvatuksellinen prosessi, sekä teoreettinen vastaus siihen, mitä nuorisotyö on. Kun kuvataan tarkemmin sitä mitä tehdään ja miksi tehdään, voidaan arvioida toteutuvatko nuorisotyön ihanteet oikealla tavalla. Kiilakoski kiteyttää nuorisotyön seuraavasti: ”nuorisotyö on tavoitteellista kasvatuksellista toimintaa, joka rakentaa prosesseja, joiden varassa nuorisotyön tavoitteiden on mahdollista toteutua”. Kokkolan hankkeen projektipäällikkö Viljami Kinnusen laatima taulukko (Taulukko 1.) kuvaa Kokkolan hankkeessa löydettyjä nuorisotyön työmuotoja, työmenetelmiä ja tavoitteita. (Kiilakoski, 2015)

Taulukko 1. Työmuodot nuorisotyössä (Kiilakoski, 2015, s. 3)

Työmuoto	Työmuodon kuvaus	Työmenetelmiä	Tavoitteita
Yhteisöllinen nuorisotyö	Yhteisöllinen nuorisotyö toimii nuorten elinpiirien mukaisilla alueilla tarjoten tukea ja mahdollisuuksia omatoimiseen sekä ohjattuun toimintaan osallistumiseen.	Nuorisotilatyö Kouluysteistyö Paikallinen järjestöyhteistyö	Tukea nuoren kasvua pitkäjänteisesti ja edistää nuorten elinolosuhteita elinpiirinsä yhteisöissä.
Yhteiskunnallinen nuorisotyö	Kerää tietoa, kehittää nuorten olosuhteita, ohjaa nuorisotyön toteutusta ja osallistuu valtakunnalliseen keskusteluun nuorisotyöstä	Nuorisopolitiikka, avustustoiminta, nuorisotyön suunnittelu ja ohjaus. Järjestöyhteistyö Indikaattoritietojen kerääminen	Nuorten elinolojen paraneminen. Edistää nuorten asioita päätöksenteossa.
Osallisuustoiminta	Edistää nuorten vaikutusmahdollisuuksia ja kuulluksi tuleamista kunnissa sekä elinpiirissään.	Aktiiviryhmät Nuorisovaltuusto	Vahvistaa nuorten kykyä toimia aktiivisena kansalaisena. Nuorten osallisuuden lisääminen demokraattisessa toiminnassa.
Kulttuurinen nuorisotyö	Nuorten kulttuurin tukeminen. Nuorten mielipiteiden esiintuominen kulttuurin keinoin.	Estraditaiteenkoulu, tapahtumatoiminta, harrasteryhmät	Tuoda nuorten ääni kuuluviin taiteen ja kulttuurin keinoin. Tukea nuorten kasvua kulttuurisen toiminnan kautta.
Kohdennettu nuorisotyö	Moniammatillisen yhteistyön kautta toteutettua toimintaa huolen kohteena olevien nuorten suunnitelmalliseksi tukemiseksi.	Pienryhmätoiminta, etsivä nuorisotyö	Nuoren yksilöllisen kasvun tukeminen. Nuoren yhteiskuntakiinnittyneisyyden tukeminen.

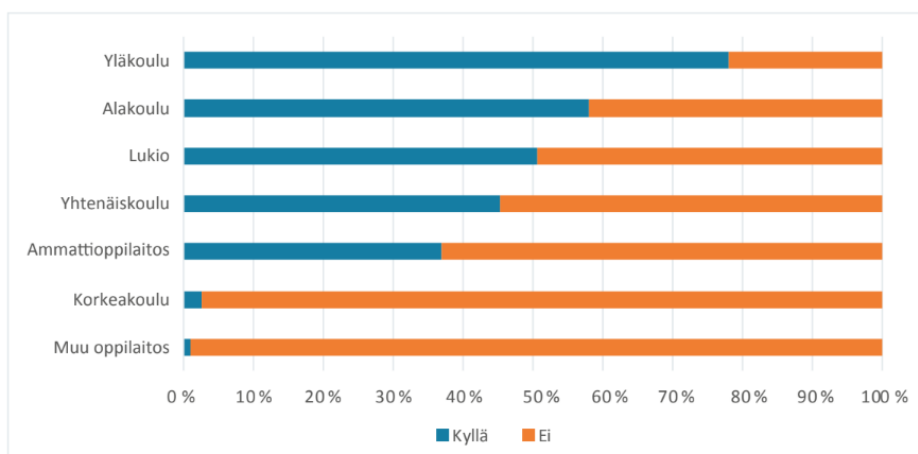
Tällä hetkellä koulu- ja oppilaitosnuoristyötä tehdään jo jossakin muodossa valtaosassa kuntia. Se on laajentunut valtakunnallisesti kuluneen kahdenkymmenen vuoden aikana. Sitä ei kuitenkaan ohjata valtakunnallisesti, ja siitä syystä oppilaitosnuorisotyössä on paljon kuntakohtaista vaihtelua. (Kivijärvi ym., 2021, s. 50)

Nuorisotyötä voi tehdä kouluissa todella monin eri tavoin. Kiilakoski on jakanut kirjassaan kouluissa tehtäviä toimintoja seitsemään eri työskentelymuotoon, sen mukaan kuka työskentelyssä on kohderyhmänä. Työskentelymuodot ovat yksilötyö, pienryhmätyö, koululuokkien kanssa tehtävä työ, koko koulun kattavat toiminnot, pitkäkestoiset yhteisölliset toiminnot, koulun ja perheiden välinen työ, sekä koulujen välinen työ. (Kiilakoski, Koulu on enemmän, 2014, ss. 86–104)

Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset -raportin mukaan, noin 90 % kunnista tekee nuorisotyötä kouluissa tai oppilaitoksissa. Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön viimeaikaista kasvua kuvaa hyvin se, että 52 % tätä työtä tekevistä nuorisotoimista on tehnyt koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä alle viisi vuotta. Vuonna 2020 opetus- ja kulttuuriministeriö jakoi erityisrahoitusta nuorisotyöhön, ja siksi noin 23 % oli vasta vuonna 2021 käynnistämässä tai suunnittelemassa toimintaa, tai oli tehnyt sitä alle vuoden. Tämän rahoitusmallin vuoksi ei varmasti ole yllättävää, että resurssit olivat määräaikaista. Tällä niin sanotulla koronaelvytysrahalla palkattiin henkilöitä tekemään nuorisotyötä kouluissa ja oppilaitoksissa. Sellaista työtä, jota aiemmin ei ollut olemassakaan. (Kivijärvi ym., 2021, ss. 51–52)

Aiempien ja alueellisesti painottuneiden selvitysten perusteella on arvioitu, että nuorisotyötä tehdään eniten yläkouluissa. Tuore, ajankohtainen ja koko valtakuntaa käsittelevä tieto on kuitenkin puuttunut. Kunnallisen nuorisotyön tulevaisuusodotukset -raportti esittää (kuva 1.), että nuorisotyöntekijöitä näyttää työskentelevän monenlaisissa kouluissa ja oppilaitoksissa, aina alakoulusta yläkoulun tai yhtenäiskoulun kautta lukioon ja ammatilliseen oppilaitokseen. (Kivijärvi ym., 2021, ss. 54–55)

Kuva 1. Missä kouluissa tai oppilaitoksissa kunnan nuorisotoimi tekee nuorisotyötä? (Kyselyaineisto). (Kivijärvi ym., 2021, ss. 54–55)

Tarkastellessa nuorisotyön menetelmiä perusasteen kouluissa, erottuvat menetelmät joissain määrin yläkoulun ja alakoulun välillä. Alakouluilla tehtävä nuorisotyö painottuu hieman vahvemmin koulun nivelvaiheeseen, eli alakoulusta yläkouluun siirtymiseen, sekä kouluajan ulkopuoliseen vapaa-aikaan. Yläkouluissa ja yhtenäiskouluissa tavoitteet ja menetelmät painottuvat enemmän nuorten kaveri- ja ryhmäsuhteisiin. Erona oli myös se, että yhtenäis- ja yläkoulujen nuorisotyö on intensiivisempää, säännöllisempää ja laajempaa. (Kivijärvi ym., 2021, ss. 60–61)

3.2 Sosiaalipedagogiikka kouluissa

Sosiaalipedagogiikka on tieteenala, joka yhdistää yhteiskunnallisen ja pedagogisen ajattelun. Samalla se yhdistää myös teorian ja käytännön. Koulu on perinteisesti ollut instituutio, jossa sosiaalipedagogiikan rooli on ollut pieni, tai jopa olematon. Tällä vuosituhanella keskustelu käy yhä vilkkaammin siitä, mitä sosiaalipedagoginen työ kouluissa voisi olla.

Sosiaalipedagogisella työotteella koulun toimintakulttuuria voidaan kehittää keskustelelevammaksi, osallistuvammaksi ja avoimemmaksi. Sen avulla voidaan luoda yhteisöllistä, huolenpidon ja välittämisen kulttuuria. (Nivala & Ryytänen, 2019, ss. 239–243)

Sosiaalipedagogista roolia koulussa voidaan tarkastella myös tehtävien näkökulmasta. Tällä työotteella pyritään silloin hoitamaan sosiaalisia ongelmatilanteita ja ratkomaan eriarvoisuuteen liittyviä kysymyksiä. Sosiaalipedagogista työtettä on hyödynnetty muun muassa koulukiusaamistilanteiden hoitamisessa. Tässä yhteydessä voidaan keskustella myös siitä, mikä on opettajan rooli ja mitkä muut ammattiryhmät tukevat opettajien työtä kouluissa. Merkittävää sosiaalisten ongelmien ehkäisemisessä ja hoitamisessa on oppilaitoshuoltotyö. Kaikki koulun työntekijät voivat työskennellä sosiaalipedagogisella työotteella, mutta koulunuorisotyöntekijät, koulusosionomit ja koulun yhteisöpedagogit ovat ammattilaisia, jotka täydentävät koulun muodollista kasvatustehtävää omalla kasvatustyöllään. (Nivala & Ryytänen, 2019, ss. 239–243)

3.3 Koulun moniammatillinen yhteistyö

Moniammatilliselle yhteistyölle löytyy erilaisia määritelmiä ja viitekehyksiä riippuen siitä, mistä alasta on kyse. Sosiaali- ja terveysalalla se on eräänlainen sateenvarjokäsite, ja jos sen lähtökohtia ei tunneta, on vaikea ymmärtää mistä siinä on kyse, ja mikä on sen taustalla oleva ydinajatus. Yleensä, kun puhutaan moniammatillisesta yhteistyöstä, puhutaan yhteistyöstä, jossa eri ammattiryhmien tieto ja taito yhdistyvät. Kaarina Isoherrasen

määritelmä on seuraava: moniammatillinen yhteistyö on asiakaslähtöistä työskentelyä, jossa pyritään huomioimaan asiakkaan elämän kokonaisuus. Yhteisessä tiedonkäsittelyssä eri ammattikuntien asiantuntijoiden tiedot ja taidot kootaan yhteen, sekä rakennetaan vuorovaikutuksessa yhteinen käsitys ja tavoite. Asiakas on tarvittaessa mukana prosessissa. (Isoherranen, 2012, ss. 19–22)

Isoherrasen määritelmän mukaisesti käytin itse tässä opinnäytetyössäni termiä moniammatillinen yhteistyö nimenomaan kuvaamaan kouluissa työskentelevien eri ammattikuntien yhteistyötä, joka tapahtuu oppilas- tai opiskeluhooltohenkilöstön keskuudessa.

Kouluissa tapahtuvaa oppilas- ja opiskeluhoitoa ohjaa oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, jota on muutettu lailla 377/2022. Lakimuutos täsmentää kuntien ja koulutuksen järjestäjien, sekä uusien hyvinvointialueiden roolia koulujen oppilas- ja opiskeluhoollissa. Lasten lähiympäristön ja koulun toimintaympäristön muokkautuessa oppilashuolto on yhä tärkeämpää. Se on tärkeä osa koulun kasvatus- ja opetustehtävää. Oppilashuolto koostuu oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden, sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisestä. Oppilashuollon tehtävänä on myös ylläpitää edellä mainittuja ja lisätä edellytyksiä toiminnalle, jolla oppilaiden hyvinvointia parannetaan. Oppilashuollon keskeinen komponentti on monialainen yhteistyö. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, oppilashuoltotyötä ohjaavat ”luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan, sekä heidän osallisuutensa tukeminen.” (Opetushallitus, 2014, s. 77)

Oppilashuolto on koulussa kaikkien siellä työskentelevien yhteinen tehtävä. Sitä järjestetään monialaisessa yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Oppilashuollon palveluja ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut, sekä kouluterveydenhuollon palvelut. Yhteisöllisessä oppilashuoltotyössä huolehditaan kouluympäristön terveellisyydestä, turvallisuudesta ja esteettömyydestä. Näiden toimintatapojen kehittämisessä tehdään yhteistyötä oppilaiden, huoltajien sekä muiden hyvinvointia edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa. (Opetushallitus, 2014, s. 78)

Kuten edellisessä luvussa totesin, koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä ei ohjata valtakunnallisesti. Se tarkoittaa esimerkiksi sitä, että perusopetuksen opetussuunnitelmassa ei mainita sanaa nuorisotyö moniammatillisen yhteistyön osana, vaikka nuorisotyön sosiaalipedagoginen lähestymistapa on juuri se, mikä voi osaltaan edesauttaa oppilaiden hyvinvointia, sekä

ehkäistä syrjäytymistä. Nuorisotyö nähdään lähinnä yhteistyötahona, ei osana koulun kasvatustehtävää.

Toisella asteella moniammatillisesta yhteistyöstä ja yhteisöllisestä opiskeluhollosta säädetään lukion opetussuunnitelman perusteissa ja ammatillisten tutkintojen perusteissa. Näiden perusteiden taustalla on myös oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013. Lukion opetussuunnitelman perusteet kuvaavat niitä asioita, joita koulutuksen järjestäjän oma opiskeluholto-suunnitelma pitää sisällään. Näissä ohjeissa mainitaan koulun ulkopuoliset yhteistyötahot, kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi. (Opetushallitus, 2019) Ammatillisen koulutuksen yhteisöllinen opiskeluholto painottaa ennaltaehkäiseviä, osallistavia, ohjauksellisia ja esteettömiä toimintatapoja. Tärkeä osa yhteisöllistä toimintakulttuuria on fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen turvallisuuden edistäminen. Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella määräyksen mukainen erillinen opiskeluholto-suunnitelma. Tässä suunnitelmassa täytyy ottaa huomioon myös opiskeluhollo moniammatilliset yhteistyötavat nuorisotoimen ja muiden tarvittavien tahojen kanssa, jotta yhteistyö on sujuvaa ja opiskeluholtoa pystytään kehittämään. (Opetushallinto, 2022) Vaikka koulunuorisotyötä tehdään yhä enenemässä määrin perusasteella, oli mielenkiintoista huomata, että toisen asteen opetussuunnitelman perusteissa nuorisotyö mainitaan, mutta perusasteen opetussuunnitelman perusteissa ei mainintaa ole.

3.4 Aiemmat tutkimukset

Koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä käsittelevä suomen kielinen tutkimuskirjallisuus on erittäin vähäistä. Nuorisotyö hakee edelleen paikkaansa suomalaisissa kouluissa ja sitä kehitetään hyvin erilailla eri kunnissa. Aiemmat tutkimukset ovat joko raportteja erilaisista kuntakohtaisista koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeista, tai ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä.

Partanen (2021) on opinnäytetyössään lähtenyt kehittämään koulunuorisotyötä osaksi Mäntsälän nuorisopalvelua. Partasen opinnäytetyön tilaajana on toiminut Mäntsälän nuorisopalvelu. Mattila (2021) on tutkinut covid-19-pandemian vaikutuksista koulunuorisotyöntekijöiden työtehtäviin, sekä työn tavoitteisiin. Mattilan opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Nuorisotyön tutkimus- ja kehittämiskeskus Juvenia ja tilaajana oli Juvenian Yhdessä eteenpäin -hanke. Mathlouthi (2023) teki Vihdin koulujen kanssa yhteistyössä koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishankkeen. Kehittämishankkeen tavoitteena oli kehittää toimintamalli, sekä mallintaa koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä Vihdissä.

4 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyöni tavoitteena oli koota yhteen koulu- ja oppilaitosnuorisotyöstä ja oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvasta osana moniammatillista työyhteisöä. Tutkimukseni oli laadullinen, kuvaileva kirjallisuuskatsaus, jossa on tietyin kriteerein rajattu aineisto. Laadullisessa tutkimuksessa, eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa, aineiston keruu tapahtuu luonnollisissa ja todellisissa tilanteissa ja se on luonteeltaan kokonaisvaltaista tiedon hankintaa. (Hirsjärvi ym., 2009, s. 164) Laadullinen tutkimus pyrkii ennemminkin ymmärtämään tutkittavaa aineistoa, kuin tekemään laajoja yleistyksiä. Aineistoksi valitsin kuusi opinnäytetyötä, jotka käsittelevät koulupolkua alakoulusta toiselle asteelle nimenomaan nuorisotyöntekijän työnkuvan näkökulmasta. Opinnäytetyöt valitsin vuosilta 2020–2023, jotta sain mahdollisimman tuoreen kuvan aiheesta. Lisäksi rajasin materiaalin koskemaan vain sosiaalialan opinnäytetöitä, koska halusin, että työnkuvaa on tarkasteltu sosiaalialan koulutuksen saaneiden näkökulmasta.

Tässä opinnäytetyössä tutkimuskysymykset olivat seuraavat: 1. Millainen on oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva? 2. Mitä lisäarvoa oppilaitosnuorisotyöntekijä tuo koulun moniammatilliseen työyhteisöön?

4.1 Narratiivinen kirjallisuuskatsaus

Narratiivista kirjallisuuskatsausta, eli kuvailevaa kirjallisuuskatsausta, voi kutsua yleiskatsaukseksi, jossa ei ole tiukkoja tai tarkkoja sääntöjä. Tässä kirjallisuuskatsauksen muodossa käytettävät aineistot voivat olla hyvin laajoja, eikä niitä rajoita toisia kirjallisuuskatsauksen muotoja rajaavat säännöt. Kirjallisuuskatsauksista metodisesti kevyin muoto on narratiivinen kirjallisuuskatsaus. Se on prosessi, jonka tarkoituksena on tiivistää aiemmin tehtyjä tutkimuksia. Lähtökohtaisesti narratiivisen kirjallisuuskatsauksen kohteena oleva tutkimusaineisto ei läpikäy erityisen systemaattista seulaa, mutta silti tällä otteella on mahdollista päästä kirjallisuuskatsauksen mukaisiin johtopäätöksiin. Kuvailevana tutkimustekniikkana tällainen katsaus auttaa saamaan ajantasaista tutkimustietoa, mutta ei varsinaisesti tarjoa kaikkein analyyttisintä tulosta. (Salminen, 2011, ss. 6–7)

Narratiivinen katsaus on siis vapaampi tiedonhaussa ja myös siinä, miten tarkkaan erilaiset aineistonvalintakriteerit määritellään. Yleistämistä tavoitteleva narratiivinen kirjallisuuskatsaus perustuu tutkijan oivalluksiin, jotka muodostuvat siitä, miten tutkija yhdistelee aineistosta ymmärtämiään asioita. Narratiivista kirjallisuuskatsausta on kritisoitu

siitä, että se on tiedonhaultaan subjektiivinen. Vahvuutena on kuitenkin se, että se antaa mahdollisuuden perustellusti suuntautua erityiskysymyksiin. (Vilkka, 2023, ss. 22–23)

4.2 Aineistonhankinta

Aineistohaussa noudatin laatimiani sisäänotto- ja poissulkukriteereitä (taulukko 1). Sisäänottokriteereiksi valitsin aineistot, jotka ovat vuodelta 2020–2023. Aineistojen tuli löytyä joko suomenkielisenä ja niiden tuli löytyä ilmaisena verkosta. Aineistojen piti vastata tutkimuskysymyksiini, eli käsitellä koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä suomalaisissa alakouluissa, yläkouluissa, tai toisella asteella. Aineiston etsintään käytin hakualustoina Theseus.fi, Google Scholar ja Finna.fi -tietokantoja. Käyttämäni hakusanat olivat: koulunuorisotyö, oppilaitosnuorisotyö, kouluvalmentaja, koulusosionomi.

Taulukko 2. Aineistojen sisäänotto- ja poissulkukriteerit

Sisäänottokriteerit	Poissulkukriteerit
Julkaistu vuonna 2020–2023	Julkaistu ennen vuotta 2020, tai vuoden 2023 jälkeen
Julkaistu suomeksi	Julkaistu jollain muulla kielellä, kuin suomi
Saatavilla ilmaiseksi verkosta	Maksullisena saatavilla verkosta
Tutkimus käsittelee Suomen koulu- tai oppilaitosnuorisotyötä	Tutkimus käsittelee jonkun muun maan koulu- tai oppilaitosnuorisotyötä
Käsittelee koulu- tai oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva	Tutkimus ei käsittele koulu- tai oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuva

4.3 Aineiston analyysi

Kirjallisuuskatsaukset etenevät aineistosta lähtevänä päättelynä. Sisältöanalyysi on kirjallisuuskatsauksissa käytetty tapa, joka tarkoittaa erilaisten taulukoiden, tai kuvien luomista tiedon jäsentämisen, tiivistämisen ja analyysin tueksi. Hakuprosessin jälkeen kirjallisuuskatsauksen sisältöanalyysissä tulee olla vain ne analyysin kohteet, joiden avulla pystyy vastaamaan tutkimuskysymyksiin. Sisältöanalyysin kolme vaihetta ovat; a) valmistelu, b) organisointi ja c) raportointi. Sisältöanalyysin tavoitteena on luoda aineistosta asiakokonaisuus. (Vilka, 2023, ss. 86–87)

Aineistoa läpikäydessä luin opinnäytetyöt ensin useaan kertaan, jossa muodostin niistä kokonaiskuvan. Sen jälkeen laadin taulukon, joka koostui kysymyksistä mitä tutkittiin, miten tutkittiin ja mitä löydettiin. Lukiessani opinnäytetöitä uudestaan tarkemmin ylivivasin korostuskynällä ne kohdat, joissa sain kysymyksiini vastaukset. Tämän jälkeen keräsin jokaisesta aineistosta tärkeimmät asiat ja tiivistin ne aiemmin laatimaani taulukkoon, joka löytyy tämän opinnäytetyön luvusta viisi.

4.4 Opinnäytetyön eettisyys ja kestävyys

Kuvailevaan kirjallisuuskatsaukseen ei tarvita eettisen toimikunnan lausuntoa, koska tutkimus ei kohdistu henkilöihin eikä terveys- tai sairaustietoihin. Tieteellinen tutkimus voi olla eettisesti hyväksyttävää ja luotettavaa vain, jos tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön (HTK) edellyttämällä tavalla. Hyvä tieteellinen käytäntö koostuu menettelytavoista, joiden peruseriaatteita ovat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta vastaa jokainen tutkija itse. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, 2023)

Tässä opinnäytetyössä noudatin Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohjeistusta, sekä Hämeen ammattikorkeakoulun hyvän tieteellisen käytännön ohjeistusta. Suoritin tutkimuksen toteuttamiseen ja analysointiin liittyvät tehtävät tunnollisesti ja suunnitelman mukaisesti. Dokumentoin opinnäytetyöhöni liittyvän toiminnan tarkasti ja huolellisesti. Käsittelin ja säilytin kaikkia aineistoja huolellisesti ja noudatin voimassa olevaa ohjeistusta tietojen salassapidosta, luottamuksellisuudesta ja vaitiolovelvollisuudesta. Kunnioitin muiden tekemää työtä ja annoin muiden saavutuksille niille kuuluvan arvon, ja viittasin muihin julkaisuihin asiaankuuluvalla tavalla.

Opinnäytetyöni kannalta merkityksellisin kestävä kehityksen näkökulma oli sosiaalinen- ja kulttuurinen näkökulma, joka käsittelee yhteiskunnallisia asioita, jotka liittyvät ihmisten hyvinvointiin. Näitä yhteiskunnallisia asioita ovat muun muassa tasa-arvoon, terveyteen, koulutukseen ja työhön liittyvät asiat. (Hämeen ammattikorkeakoulu, n.d.)

5 Tutkimustulokset

Seuraavaksi esittelyssä on tutkimukseen valitut kuusi aineistoa. Nämä tietyt aineistot valitsin mukaan, koska ne vastasivat parhaiten tutkimuskysymyksiini. Tutkimusaineisto sisältää kuusi ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä. Aineistot esitellään taulukossa 2.

Taulukko 3. Tutkimukseen valittu aineisto

Tutkimus	Mitä tutkittiin?	Miten tutkittiin?	Mitä löydettiin?
Koulusosionomi työyhteisössä – Koulun henkilökunnan näkemyksiä koulusosionomin työnkuvasta ja mahdollisuuksista vaikuttaa alakoulun arjessa (Alhoniemi, 2023)	Koulusosionomin työnkuvaa ja tarpeellisuutta alakoulussa	Laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto kerättiin työyhteisökyselyllä. Kysely oli sähköinen, johon sai vastata kaikki alakoulun työntekijät.	Koulusosionomi toimii matalan kynnyksen aikuisena alakoulun lapsille ja tukee perheitä monin eri tavoin. Koulusosionomin varhainen puuttuminen alakoululaisten keskuudessa on tervetullut lisä koulun työyhteisöön.
Nuoriso-ohjaajan työnkuva koulumaailmassa (Broman, 2021)	Mitä työtehtäviä kuuluu nuoriso-ohjaajan työnkuvaan koulumaailmassa? Millaista yhteistyötä nuorisotoimi ja koulu ovat jo tehneet?	Laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto kerättiin tutkimuskysymysten pohjalta laaditulla haastattelulla. Haastatteluja pidettiin Hollolan kunnan, koulun ja	Nuoret tarvitsevat koulussa nuoriso-ohjaajaa, mutta työnkuva on vielä epäselvä monelle haastateltavalle. Nuoriso-ohjaajan tärkein taito on tilannetaju ja valppaus, sillä ala- ja yläkoulussa täytyy osata tulkita nuoria,

		nuorisotoimen edustajien kanssa.	sekä ilmapiiriä jatkuvasti.
Koulusosionomi osana koulu yhteisöä – Uuden työnkuvan kehittyminen Tampereella (Jokinen, 2020)	Koulusosionomien tämän hetkisiä työtehtäviä ja työnkuvan kehittymistä perusasteella	Laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto kerättiin avoimella kyselylomakkeella. Lomake lähetettiin sähköisesti kaikille Tampereen alueella ala- ja yläkouluissa työskenteleville koulusosionomeille.	Koulusosionomin tärkein työtehtävä on oppilaiden arjen tukeminen yksilö- ja yhteistyöskentelynä. Koulusosionomit työskentelevät tiiviisti eri toimijoiden kanssa ja ovat tärkeä osa koulumaailmaa, koska nuoret tarvitsevat aikuisen, jolla on aikaa pysähtyä, kuunnella ja kohdata. Työnkuva on kuitenkin vielä epäselvä, ja yhteisiä raameja kaivataan.
Koulusosionomien näkemyksiä roolistaan yläasteen sosiaalisen tuen ammattilaisina (Kantola & Lehto, 2022)	Mistä yläkoulussa työskentelevien koulusosionomien tai koulusosionomia vastaavien ammattinimikkeiden työnkuva koostuu? Miten koulusosionomit kuvailevat työnsä eroavan koulun muista tukitoimijoista?	Laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto kerättiin kirjallisen kyselyn avulla. Kysely lähetettiin sähköisesti haastateltaville. Haastateltavina toimivat Tampereen yläkouluissa työskentelevät koulusosionomit.	Koulusosionomien työnkuvassa korostuu erityisesti tuen tarjoaminen oppilaille matalalla kynnyksellä, yhteisöllisyyden edistäminen, sekä nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Koulusosionomien työssä painottuu myös ennaltaehkäisevä työ.
Selvitys sosionomin mahdollisuuksista tukea toisen asteen ammatillista koulu yhteisöä (Latovehmas, 2023)	Miten sosionomi voi tukea toisen asteen ammatillista koulu yhteisöä?	Laadullisella ja määrällisellä tutkimuksella, joiden aineisto kerättiin sekä monivalintakyselyn että avointen kysymysten lomakkeilla.	Sosionomien ammattitaitoa kaivataan oppilaitoksissa. Sekä nuoret että muut työntekijät hyötyvät lisäkäsistä, sillä opiskelijarakenne ja opettajien työtaakka

		<p>Monivalintakysely lähetettiin sähköisesti ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoille, ja avointen kysymysten lomake lähetettiin erityisopettajalle, opettajille, sekä kuraattoreille.</p>	<p>on muuttunut merkittävästi. Nuoret tarvitsevat tukea aikuistuessaan ja sosionomi voikin tukea nuoria aamusta iltaan saakka.</p>
<p>Kouluvalmentajan työnkuva ja merkitys lukiossa (Lahtinen & Luomapuro, 2023)</p>	<p>Mikä on kouluvalmentajan työnkuva sekä työn merkitys lukiossa? Millaisia merkityksiä opiskelijat antavat kouluvalmentajan tekemälle työlle lukiossa? Miten opiskelijahuoltotyön ammattilaiset kuvailevat kouluvalmentajan työtä ja sen merkitystä?</p>	<p>Laadullisella tutkimuksella, jonka aineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja sähköisellä kyselylomakkeella. Haastattelut olivat yksilö- ja ryhmähaastatteluja, joihin kutsuttiin Vaasan lyseon lukion kouluvalmentaja ja kaksi kuraattoria. Sähköinen kyselylomake taas lähetettiin lukion opiskelijoille.</p>	<p>Kouluvalmentaja tarjoaa joustavaa matalan kynnyksen tukea ja apua opiskelijoille. Kouluvalmentaja tukee ja ylläpitää opiskelijoiden hyvinvointia ja tekee ennaltaehkäisevää työtä, sekä toimii turvallisena ja helposti lähestyttävänä aikuisena kouluyhteisössä. Työtä tehdään pitkälti yksilöllisenä ohjaamisena, mutta myös yhteisöllistä toimintaa pyritään järjestämään. Kouluvalmentaja tekee myös tiivistä moniammatillista yhteistyötä sekä oppilaitoksen sisällä että ulkona. Tärkeintä on kuitenkin aito läsnäolo ja kuunteleminen, sekä opinnoissa tukeminen.</p>

5.1 Oppilaitosnuorisotyöntekijän toimenkuva moniammatillisessa työyhteisössä

Alhoniemi (2023, ss. 23–33) on tekemässään opinnäytetyössä halunnut selvittää koulusosionomin työnkuvaa ja tarpeellisuutta Salon kaupungissa sijaitsevassa alakoulussa. Alhoniemen tutkimusmenetelmä oli laadullinen tutkimus, ja aineiston keruuta varten hän laati työyhteisökyselyn, johon saivat vastata kaikki koulun työyhteisön jäsenet. Alhoniemen tutkimuksesta kävi ilmi, että koulusosionomi käsitteenä, sekä ammattinimikkeenä on vielä monelle tuntematon. Koulusosionomin tapaiselle toimijalle koetaan olevan kuitenkin suuri tarve, sillä esimerkiksi perheiden monimuotoista tukemista, matalan kynnyksen tuen tarjoamista ja varhaista puuttumista pidetään tärkeänä panostuksen kohteena.

Broman (2021, ss.22–30) teki opinnäytetyönään laadullisen tutkimuksen, jossa hän tutki nuoriso-ohjaajan työnkuvaa Hollolan peruskoulumaailmassa. Tutkimuksen aineiston Broman keräsi tutkimuskysymysten pohjalta laadituilla haastatteluilla. Haastatteluja pidettiin Hollolan kunnan, koulun ja nuorisotoimen edustajien kanssa. Broman kertoo opinnäytetyössään, että nuoret selkeästi tarvitsevat nuoriso-ohjaajaa koulumaailmassa. Nuoriso-ohjaajan koetaan olevan tärkeä tuki lasten ja nuorten sosiaalisten taitojen kehittämisessä, ja etenkin turvalliselle ja kiireettömälle aikuiselle on kova tarve. Nuoriso-ohjaajat tarjoavat myös tärkeää matalan kynnyksen tukea lasten ja nuorten ehdoilla, sekä ovat tarvittaessa saatavilla esimerkiksi ohjaamaan ryhmädynamiikkaa.

Jokisen (2020, ss. 14–20) opinnäytetyössä selvitettiin koulusosionomien tämän hetkisiä työtehtäviä ja työnkuvan kehittymistä Tampereen peruskouluissa. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin avoimella kyselylomakkeella. Kyselylomake lähetettiin kaikille Tampereen alueella ala- ja yläkouluissa työskenteleville koulusosionomeille. Tutkimus osoitti, että yksi koulusosionomien tärkeimmistä työtehtävistä on oppilaiden arjen tukeminen yksilö- ja ryhmätyöskentelynä. Koulusosionomit työskentelevät myös tiiviisti eri toimijoiden kanssa ja ovat tärkeä osa koulumaailmaa, koska nuoret tarvitsevat aikuisen, jolla on aikaa pysähtyä, kuunnella ja kohdata.

Kantola ja Lehto (2022, ss. 16–20) tekivät laadullisen tutkimuksen, jossa he tutkivat yläkoulussa työskentelevien koulusosionomien työnkuvaa. Aineiston Kantola ja Lehto keräsivät laatimallaan kirjallisella kyselyllä. Kysely lähetettiin Tampereen yläkouluissa työskenteleville kouluvalmentajille sähköisesti. Kyselyyn vastanneiden kouluvalmentajien vastauksissa nousi esiin neljä selkeää teemaa liittyen koulusosionomin työnkuvaan. Näitä teemoja olivat:

- nuorten hyvinvoinnin tukeminen
- matalan kynnyksen tuen antaminen
- yhteisöllisyyden edistäminen
- ennaltaehkäisevä työ.

Latovehmas (2023, ss. 12–26) tutki opinnäytetyössään, miten sosionomi voisi tukea toisen asteen ammatillista koulu yhteisöä. Tutkimusympäristönä toimi Länsi-Uudenmaan ammattioppilaitos. Latovehmas käytti tutkimuksessaan sekä laadullista että määrällistä menetelmää, joiden aineisto kerättiin sekä monivalintakyselyn että avointen kysymysten lomakkeilla. Monivalintakysely lähetettiin sähköisesti ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoille, ja avointen kysymysten lomake lähetettiin erityisopettajalle, opettajille, sekä kuraattoreille. Latovehmas opinnäytetyöstä kävi ilmi, että monet kyselyyn vastanneet opiskelijat hyötyvät sosionomin tuesta etenkin elämänhallintaa ajatellen. Nuoret tarvitsevat jonkun, joka kannustaa ja motivoi ja on matalalla kynnyksellä saatavilla. Jonkun, joka ymmärtää, joustaa ja on turvallinen, mutta osaa silti olla johdonmukainen ja asettaa rajoja. Tutkimuksessa todetaan sosionomin olevan myös henkilökunnan jaksamisen kannalta tärkeä toimija. Sosionomien avulla esimerkiksi opettajat voivat keskittyä omaan perustehtäväänsä, sillä nuoret saavat opintoihin apua toisaalta.

Lahtisen ja Luomapuron (2023, ss. 30–32) opinnäytetyössä selvitettiin kouluvalmentajan työkuva, roolia ja merkitystä lukion koulu yhteisössä. Tutkimus toteutettiin laadullisena tutkimuksena, jonka aineisto kerättiin teemahaastatteluilla ja sähköisellä kyselylomakkeella. Haastattelut olivat yksilö- ja ryhmähaastatteluja, joihin kutsuttiin Vaasan lyseon lukion kouluvalmentaja ja kaksi kuraattoria. Sähköinen kyselylomake taas lähetettiin lukion opiskelijoille, jotka käyttävät kouluvalmentajan palveluita.

Lahtisen ja Luomapuron tutkimuksen mukaan kouluvalmentaja tarjoaa joustavaa matalan kynnyksen tukea ja apua opiskelijoille. Kouluvalmentaja tukee ja ylläpitää opiskelijoiden hyvinvointia ja tekee ennaltaehkäisevää työtä, sekä toimii turvallisena ja helposti lähestyttävänä aikuisena koulu yhteisössä. Työtä tehdään pitkälti yksilöllisenä ohjaamisena, mutta myös yhteisöllistä toimintaa pyritään järjestämään. Kouluvalmentaja tekee myös tiivistä moniammatillista yhteistyötä sekä oppilaitoksen sisällä että ulkona. Tärkeintä on kuitenkin aito läsnäolo ja kuunteleminen, sekä opinnoissa tukeminen. (Lahtinen & Luomapuro, 2023, ss. 57–58)

5.2 Tulosten yhteenveto

Aineistoja tutkiessani niistä löytyi monia yhtäläisyyksiä oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvaan liittyen. Suurimmassa aineistoja yhdistävässä roolissa oli lasten ja nuorten tarve aikuiselle, joka tarjoaa tukea ja apua matalalla kynnyksellä. Lahtisen ja Luomapuron (2023) opinnäytetyössä mainittiin, että Vaasan lyseon kouluvalmentaja pitää työhuoneensa ovea melkein aina auki, jotta opiskelijan kynnyks astua sisään on pienempi. Se, että oppilaitosnuorisotyöntekijä on helposti löydettävissä ja oppilaat tai opiskelijat tietävät miten häneen saa yhteyden, oli kaikilla asteilla hyvin tärkeää.

Toinen kaikkia asteita yhdistävä tekijä oli tarve turvalliselle aikuiselle, jolla on aikaa pysähtyä, kuunnella ja kohdata oppilas tai opiskelija. Kiireetön aikuinen, jonka kanssa voi keskustella mieltä painavista asioista on oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvoinnille tärkeää. Kiireetön keskusteluympäristö luo myös turvallisuuden tunnetta, sekä tunteen siitä, että on tärkeä ja huomion arvoinen ihminen. Vaikka kaikkia asteita yhdistävä tekijä onkin tarve turvallisen aikuisen tukeen, on tuki erilaista eri kouluasteilla, sillä eri kouluasteilla olevat lapset ja nuoret ovat hyvin erilaisissa elämäntilanteissa. Latovehmas (2023) totesi opinnäytetyössään ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden tuen tarpeesta näin: ”Aineiston perusteella joukosta löytyy 25 % opiskelijoita, jotka kaipaavat kannustusta ja motivointia, jotta edes tulevat kouluun. Tähän menetelmäksi sopii esimerkiksi aamuisin koulun aikuisen motivointipuhelinsoitto opiskelijalle.”. Alhoniemi (2023) taas mainitsi, että turvallista aikuista tarvitaan usein kaverisuhteiden haasteissa, sekä luokkien ryhmädynamiikan parantamisessa.

Kolmas kaikkia opinnäytetöitä yhdistävä tekijä oli oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvan epäselvyys. Kyselyjen ja haastattelujen perusteella koulujen ja oppilaitosten työntekijät eivät useinkaan tienneet, mitä oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvaan kuuluu. Millaisia tehtäviä tai valtuuksia työssä on? Joidenkin työntekijöiden mielestä oli myös epäselvää, että mitkä asiat kuuluvat oppilaitosnuorisotyöntekijälle ja mitkä taas esimerkiksi kuraattorille tai opinto-ohjaajalle. Työnkuva ei ollut epäselvä pelkästään työntekijöille itselleen vaan useimmiten myös koko kouluyhteisölle. Broman (2021) totesi opinnäytetyössään ”Nuoriso-ohjaaja mielletään edelleen selkeästi vapaa-ajalla toimivaksi ja koulusta erillään työskenteleväksi tahoksi.”.

Tutkimastani aineistosta löytyi myös joitakin eroavaisuuksia. Ammattioppilaitoksessa korostui oppilaitosnuorisotyöntekijän yhteistyö opettajien kanssa ja rooli koko kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäjänä. Latovehmas (2023) oli tekemänsä kyselyn avulla saanut selville, että koska ammattioppilaitoksessa opiskelija-aines on erittäin heterogeenista, ovat haasteet,

joita opettaja kohtaa, myös moninaiset. Siksi oppilaitosnuorisotyöntekijän yhteistyö opettajan kanssa koettiin erittäin tärkeäksi, sillä se mahdollistaa opettajan keskittymisen omaan oppiaineeseensa, kun oppilaitosnuorisotyöntekijä ottaa vastuun opiskelijoiden tukemisesta. Alakoulussa oppilaitosnuorisotyöntekijän apua, tukea ja ohjausta kaivattiin erityisesti perheiden tukemiseen, oppilaiden kaverisuhteiden haasteisiin ja oppilaiden arjen hallintaan. Alakoulussa koettiin, että koululla on suuri mahdollisuus panostaa perheiden kanssa tehtävään ennaltaehkäisevään työhön ja tähän tarvitaan oppilaitosnuorisotyöntekijöitä. Tätä perhenäkökulmaa ei nostettu esille muita kouluasteita käsittelevissä opinnäytetyöissä.

6 Pohdinta

Opinnäytetyöni aiheena oli oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvan selvittäminen. Päädyin aiheeseen, koska koin, että juuri oppilaitosnuorisotyö on sellaista ennaltaehkäisevää työtä, joka edesauttaa nuorison hyvinvointia ja vähentää syrjäytymistä. Opintojeni aikana olin työskennellyt lähinnä erityisnuorisotyön kentällä ja siksi koin, että tällainen nuorisotyön työmuoto, joka tavoittaa suurimman osan Suomen nuorista, on kiinnostava tarkastelukohte. Lisäksi sosionomin koulutus antaa mahdollisuuden monenlaisiin tehtäviin, joten siitakin näkökulmasta katsottuna aiheeni tuntui kiinnostavalta.

Tietoa oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvasta on ollut vähän saatavilla ja nekin opinnäytetyöt, jotka löysin, perustuvat yhden koulun tai yhden kunnan työntekijöiden haastatteluihin. Siksi koin, että kirjallisuuskatsaus näistä antaa minulle enemmän tietoa, kuin taas uuden kyselyn tekeminen jonkin yksittäisen kunnan tai koulun työntekijöille.

Tutkimuksen tekemiseen kuuluu tutkimuksen luotettavuuden ja pätevyyden arviointi. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus liittyy tutkijan tarkkaan selostukseen kaikista tutkimuksen vaiheista. Tutkimuksen olosuhteet on kerrottava selvästi ja totuudenmukaisesti. Luotettavuuden arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia tapoja. Tutkimuksen reliabelius tarkoittaa mittaustulosten toistettavuutta. Toinen arviointiin liittyvä käsite validius, tarkoittaa mittarin tai tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä on tarkoituskin mitata. (Hirsjärvi ym., 2009, ss. 231–232) Koska opinnäytetyöni oli ennemminkin laadullinen, kuin määrällinen, pyrin tarkalla kuvauksella varmistamaan, että opinnäytetyöni oli validi. Pyrin kuvailemaan opinnäytetyössäni työni vaiheet tarkasti. Kuvasin tehdyt valinnat ja pyrin etenemän loogisesti. Tämän opinnäytetyön tulosten luotettavuutta kuitenkin heikensi löytämäni tutkimusaineisto. Koska aiheesta ei ole tehty tieteellistä tutkimusta, jouduin valitsemaan lähteitä, eli

ammattikorkeakoulujen opinnäytetöitä, jotka eivät täyttäneet tieteellisen tutkimuksen kriteereitä.

Opinnäytetyötä tehdessäni mietin erityisesti sitä, miksi oppilaitosnuorisotyön tärkeys nähdään vasta nyt. Jotta oppilaitosnuorisotyö vakiintuisi ja työntekijöiden asema olisi selkeämpi, olisi mielestäni tärkeää tehdä aiheesta akateemisia tutkimuksia ja kehittää virallinen ammattinimike. Mielenkiintoinen uusi tutkimusaihealue olisi esimerkiksi pitkäikäistutkimukset oppilaitosnuorisotyöntekijän työnkuvan kehittymisestä. Myös opettajien näkemyksiä oppilaitosnuorisotyöntekijän roolista voisi tutkia lisää, sillä opettajat ovat koulun keskeinen toimijaryhmä ja heidän näkemyksensä oppilaitosnuorisotyöntekijän roolista on tärkeää.

Lähteet

- Alhoniemi, A. (2023). *Koulusosionomi työyhteisössä - Koulun henkilökunnan näkemyksiä koulusosionomin työnkuvasta ja mahdollisuuksista vaikuttaa alakoulun arjessa*. Turun Ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023102628026>
- Broman, R. (2021). *Nuoriso-ohjaajan työnkuva koulumaailmassa*. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202201081118>
- Hirsjärvi, S.; Remes, P.; & Sajavaara, P. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Kirjayhtymä Oy. Hämeen ammattikorkeakoulu. (n.d.). *Ennen opinnäytetyön aloittamista*. Noudettu osoitteesta <https://www.hamk.fi/opiskelijalle/opintojen-suunnittelu/opinnaytetyo/ennen-opinnaytetyon-aloittamista/>
- Isoherranen, K. (2012). *Uhka vai mahdollisuus - maniammatillista yhteistyötä kehittämässä*. Helsingin yliopisto. Noudettu osoitteesta <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7664-0>
- Jokinen, S. (2020). *Koulusosionomi osana kouluyhteisöä – Uuden työnkuvan kehittyminen Tampereella*. LAB Ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020091220383>
- Kantola, I.; & Lehto, E. (2022). *Koulusosionomien näkemyksiä roolistaan yläasteen sosiaalisen tuen ammattilaisina*. Hämeen Ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2022120526625>
- Kiilakoski, T. (2014). *Koulu on enemmän*. Nuorisotutkimusseura.
- Kiilakoski, T. (2015). *Nuorisotyön luonnetta ja merkitystä on kirkastettava. Näkökulma*. Nuorisotutkimusseura. Noudettu osoitteesta https://www.nuorisotutkimusseura.fi/images/tiedostot/nakokulma06_nuorisotyyn_luonnetta_ja_merkitysta_on_kirkastettava.pdf
- Kivijärvi, A.; Kauppinen, E.; Kiilakoski, T.; & Leskinen, J. (2021). *Hidasta kasvua ja lisääntyviä vastuita - Kunnallinen nuorisotyö Suomessa 2021*. Nuorisotutkimusseura.
- Lahtinen, E.-M.; & Luomapuro, E.-M. (2023). *Kouluvalmentajan työnkuva ja merkitys lukiossa*. Vaasan Ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023100426835>
- Latovehmas, J. (2023). *Selvitys sosionomin mahdollisuuksista tukea toisen asteen ammatillista kouluyhteisöä*. Laurea Ammattikorkeakoulu. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023051110165>
- Mathlouthi, A. (2023). *Koulu- ja oppilaitosnuorisotyön kehittämishanke Vihdissä*. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2023053116621>

- Mattila, M. (2021). Koronan vaikutus koulunuorisotyöhön. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2021120423793>
- Mäenpää, T. (7. elokuu 2023). Kouluvalmentajat auttavat oppilasta tulemaan kouluun ja pärjäämään siellä – heitä palkataan nyt lisää, sillä poissaolot halutaan kuriin. Noudettu osoitteesta https://yle.fi/a/74-20043204?utm_source=social-media-share&utm_medium=social&utm_campaign=ylediapp
- Nivala, E.;& Rynänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogiikka - Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- Partanen, L. (2021). Koulunuorisotyön selvitys - Opimme elämää varten. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202105046916>
- Salminen, A. (2011). Mikä kirjallisuuskatsaus? - Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyypeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopisto. Noudettu osoitteesta <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-349-3>
- Terveys- ja hyvinvoinnin laitos. (n.d.). *Kouluterveyskysely 2023: lapsia ja nuoria kuormittavat monet tekijät – selkeät arkirutiinit ja ajoissa saatu apu on tärkeää*. Noudettu osoitteesta <https://thl.fi/-/kouluterveyskysely-2023-lapsia-ja-nuoria-kuormittavat-monet-tekijat-selkeat-arkirutiinit-ja-ajoissa-saatu-apu-on-tarkeaa?redirect=%252Ffi%252F>
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. (17. lokakuu 2023). *Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK)*. Noudettu osoitteesta <https://tenk.fi/fi/hyva-tieteellinen-kaytanto-htk>
- Vilkka, H. (2023). *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. Art House.

Aineistohallintasuunnitelma

Oppilaitosnuorisotyöntekijä tukena koulun arjessa
Sunná Nuorgam

1. Aineiston hankinnan menetelmät ja aineiston muoto

Aineistona käytän aiheesta löytyviä tutkimuksia, jotka vastaavat tutkimuskysymyksiini.
Aineiston etsintään hyödynnän sivustoja Theseus.fi, Google Scholar, Finna.fi.

2. Aineistojen säilytys opinnäytetyöprosessin aikana

Kerätty aineisto säilytetään OneDrive -pilvipalvelussa kansiossa, johon pääsee käsiksi ainoastaan opinnäytetyön tekijä Sunná Nuorgam. Aineisto ei sisällä muita henkilötietoja, kuin tutkimusten tekijöiden nimet.

3. Aineistojen käsittely opinnäytetyön valmistuttua

Kaikki käyttämäni ja pilvipalveluun tallentamani aineisto tuhotaan opinnäytetyön valmistuttua.